

MŪSU! PASTOGĖ

XXVII metai

Lithuanian Australian Weekly "Our Haven"
Registered for posting as a newspaper category B

Lietuvos
Nacionalinė
M. M. ydo
Biblioteka

16.8.1976 Nr. 32 (1436)

DARBIEČIAI IR PABALTIS

DARBIEČIŲ POŽIORIS BALŲ KRAŠTŲ KLAUSIMU

Kai dabartinis Australijos ministras pirm. Mr. M. Fraser atšaukė prieš tai buvusios darbiečių vyriausybės Baltijos kraštų de jure pripažinimą Sov. Sąjungai, aš parašiau laišką Mr. G. Whitlam'ui, ir gavau tokį atsakymą (atsakė ne jis, bet jo sekretorius):

"Mūsų Partijos vadas jau ne viena kartą paskelbęs savo nuomonę šiuo klausimu ir jis neketina jos pakeisti".

Tada parašiau parlamento nariui Mr. Ken Fry, kuris yra mano gyvenamo elektorato darbiečių atstovas. Jis yra daug sukalbamesnis ir man paaiškino, kad darbiečių partija ateinančiais metais turės savo suvažiavimą Perthe, kur bus svarstoma įvairūs klausimai ir taip pat užsienio politika. Jis pareiškė, kad jeigu aš ir kiti lietuviai jam patieksime šiuo reikalu bylą, jis ją perduos tam tikram komitetui ir taip tas klausimas bus iškeltas Pertho konferencijoje ir tikriausiai bus prieta balsavimo. Turiu pabrėžti, kad Mr. Whitlam elgėsi vienpusiškai. 1974 m. kai norėjo pataikauti rusams, jam nereikėjo su niekuo pasitarti darant šį sprendimą, nes iki tada jo partija neturėjo jokios oficialios linijos. Todėl svarbu ypač lietuviams, kad paruoštų gerą bylą ir kad darbiečių

partija oficialiai paremtų mūsų poziciją, nes gali jie netikėtai sugrįžti į valdžią, ir tada Whitlamo politika pasikartotų.

Raginu visus parašyti laišką arba savo vietinio elektorato darbiečių partijos atstovui bei senatoriui, arba Ken Fry išaiškinant, kodėl norime, kad Baltų Kraštų inkorporacija į Sov. Sąjungą niekad nebūtų pripažinta de jure. Laiškuose reikia minėti, kad šis klausimas turėtų būti sprendžiamas darbiečių Pertho konferencijoje.

Sprendimui įvykus mes tada žinosime jų nusistatymą ir mūsų poziciją. Iki šiol darbo partija kaip tokia šiuo klausimu atvirai nepasisakė.

Parlamentaro Ken Fry adresas: Hon. K. Fry, M.P., Room 204, A.S.-L. Bldg., Ainslie Ave., Canberra, ACT 2601.

G. Kaminskas

nuostabu, nes ne kas kitas, o Sov. Sąjunga buvo tos Helsinkio konferencijos architektas ir meisteris.

Per tuos metus įtampa tarp rytų ir vakarų ne tik kad neatslūgo, bet kai kuriuose taškuose net ėgijo aštresnės formos. Sovietų agresyvumas dar labiau pabrėžtas ypač demonstruojant savo militarinę galybę.

Žmogaus teisių reikalai Sovietų Sąjungoje po Helsinkio kaip tik pablogėjo, nors dėl akių, rodant palankumo Helsinkio susitarimų dvasiai, vakariečių žurnalistams Sov. Sąjungoje praplėsta judėjimo laisvė, pagyvėjo turizmas ir sportiniai apsikeitimai. Netgi buvo išleista keletas sovietinių disidentų ir politinių emigrantų, sumažintos išvažiavimo vizų kainos (dabar už išvažiavimo vizą išvykstantieji moka 300 rublių - apie 350 Austr. dolerių). Sovietai išplėtė puolimus prieš Ameriką ir Vokietiją, kam leidžiamos Radio Liberty ir Free Europe radijo transliacijos, nes tai esą kišimasis į kito krašto vidaus reikalus. Tuo tarpu viduje piliečių laisvių suvaržymai dar paaštrėjo, politinės bylos pagausėjo ir KGB aktyvumas sustiprintas.

Antanas Žmuidzinavičius Lietuvos vaizdelis

pasaulyje

PREMIJA ŽURNALISTIKAI

Žurnalistikos premijai už 1976 m. skirti komisiją sudaro: prof. dr. J. Puzinas, pirmininkas, D. Bindokienė - sekretorė, ir nariai - kun. V. Bagdanavičius, E. Pakštaitė, Vl. Būtnas. Kandidatus premijai siūlyti iki š. m. gruodžio 31 d., žinias siunčiant pirm. prof. J. Puzinui, 7309 S. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629, arba sekr. D. Bindokienei, 6634 S.

Per tuos metus Helsinkio susitarimų dvasia smuko ir niekas iš to ko nors pozityvaus nesitiki, taip kad smarkiai išpūstas Helsinkio konferencijos burbulas metams praslinkus subliūško net visai nepastebėtas. Juk Sov. S-gos spaudimu Lenkija turėjo keisti savo konstituciją akcentuojant sustiprintus ryšius su Sov. Sąjunga. Žodžiu, šiame Helsinkio susitarimų sudrumstame politiniame prūde Sov. Sąjunga nekludoma žvejojo, o kas driso priminti jos prasilenkimus su susitarimų rai- de, tas buvo be atodairos užpultas, kaip šaltojo karo kurstytojas ir ramybės drumstėjas. Jaučiant įtampą netgi NATO karinės pajėgos Europoje kad ir nežymiai padidintos, kad atsversus Varšuvos pakto grėsmę.

Richmond, Chicago, Ill. 60629. Komisiją sudarė Lietuvių Žurnalistų centro valdyba, kurios pirmininkas yra kun. J. Vaišnys. Premija yra 1000 dol. jos mectenatas kun. J. Prunskis. Premiją numatoma įteikti spaudos baliuje, 1977 m. sausio pabaigoje.

Japonijoje suimtas sovietų šnipas, kuris bandė nupirkti informaciją apie amerikiečių lėktuvnešį Midway Japonijos vandenyse. Sovietai labai pasiūliauše tvirtindami, kad suimtas, A. Mačechin, esąs Novosti agentūros korespondentas. Tačiau japonų kontražvalgyba išaiškino, kad jis, dvejus metus išbuvęs Japonijoje, savo agentūrai nedavęs nė vienos eilutės.

Šiais metais Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje suėjo 25 metai. Užbaigiant mokslo metus birželio 26 d. buvo drauge paminėta ir ši gimnazijos sukaktis. Per tą laiką gimnaziją baigė 87 asmenys, o taip pat iš jos išėjo su 4 ar 6 klasių pažymėjimais apie 250 jaunuolių.

Čikagoje veikianti Džukų Draugija paskelbė romano konkursą su 1500 dolerių premija. Konkursas paskelbtas gegužės 22 d. ir duodama pusantrų metų veikalui parašyti ir jį įteikti. Sąlygose pabrėžiama, kad romanas turės būti apie 400 psl., turintis atspindėti istorinį Džukijos foną ir atskleisti džukų inasą lietuvių tautos kultūriniam gyvenime.

Leidžiama rašytojo Pauliaus Jurkaus eiliuota pasaka - poema "Juodvarniai", pagrįsta liaudies pasaka apie 12 brolių juodvarnių. Knyga sudarys apie 200 psl. su daugiau kaip 70 paties autoriaus prieštų iliustracijų. Leidžia "Darbininkas" Brooklyne.

VIENERI METAI PO HELSINKIO KONFERENCIJOS

Prieš metus Suomijos sostinėje Helsinky pasirašytas 35 valstybių paktas arba deklaracija, apsprendžianti tarpvalstybinius santykius Europoje ir egzistuojančių sienų neliečiamumą, kas padaryta pereitų metų rugpjūčio 1 d. Vakarų kraštuose buvo visai nepastebėta, už tat Sov. Sąjungoje šioji sukaktis buvo ypatingai pabrėžta: buvo surengti oficialūs minėjimai, išleistos specialios laikraščių laidos, propaguota per TV ir radiją. Galbūti ir visai ne-

"Nesijaudinkime. Juk jis pačioje pradžioje visus rutuliukus jau buvo susisėmęs"

TIME, AUGUST 9, 1976

Imkit mane ir skaitykit

Knyga ir spauda yra du galingi varikliai, kurie milžinišku šuoliu pastūmė visą žmoniją pirmyn. Kol nebuvo moderniosios spaudos, pažanga slinko labai lėtai: praslinkdavo šimtmečiai, iki išryškėdavo kiek pastebima permaina. Šiandie yra kitaip: per dešimtmetį įvyksta dabar daugiau pažangos, permainų ir atsiekimų, nei anksčiau per ištisas eras. Lygiai ir negerovių, nes spauda tarnauja lygiai ir geriems, ir piktiems tikslams, kaip viskas - peilis, adata, kirvis ar šautuvas.

Prieš keturis šimtus trisdešimt metų pasirodė pirmoji lietuviška knyga - Martyno Mažvydo katekizmas. Pirmą kartą viešai lietuviškas žodis spaustuvės raidėje ir knygoje. Tai buvo revoliucija, netgi erezija - kaip gi Dievo žodis gali būti rašomas ir skelbiamas pagonių kalba!

Nuo Mažvydo iki šiandien ilgas laikas, lietuviškam raštui gal dar ilgesnis ir grubus erškėčiuotas kelias. Ar kas pagalvojo, ar bandė apskaičiuoti, kiek daug besąlyginio pasiaukojimo, kiek daug darbo, kančios ir gyvybių sudėta per tuos 400 metų, iki lietuviškas rašytas žodis igijo teises, išsilaikymo pagrindą, kol lygiateisiškai isipilietino šalia kitų pripažintų kalbų. Pagaliau kiek meilės buvo parodyta tam rašytam lietuviškam žodžiui, pirmiausia meilės, nes be jos neįmanomas joks užsiangažavimas, pasišventimas, pasiaukojimas. Mūsų tautoje per šimtmečius šviesių ir pasišventusių žmonių netrūko, ypač rašytam lietuviškam žodžiui.

Idealistų rašytam lietuviškam žodžiui netrūksta ir dabar. Pagalvokime prisimindami vien tik mūsų spaudą išeivijoje: kiek išeina laikraščių ir žurnalų, o šalia to ir knygų, ir visa tai prirašo žmonės, kurie tam aukojasi net neklausdami, kada jiems bus atlyginta už popierių, už pašto ženklus, nekalbant jau apie darbą ir sugaištą laiką, nutrauktas poilsio valandas. Ir dirbama tik dėl to, kad mūsų žmonės, lietuviai būtų šviesesni, sąmoningesni, turtingesni žiniomis, informacija, poetų ir rašytojų kūryba. Kiek mūsų šių šia kryptimi pagaivoja? O būtų iš tikro kiekvienam labai sveika ir net naudinga apie tai susimąstyti paimant į rankas lietuvišką laikraštį, žurnalą ar knygą. Gal tada turima rankoje knyga ar laikraštis ne vienam pasivaidentų galingu švyturiu, tuo pačiu švyturiu, kuris švietė lietuviams Valančiaus gadynėje, Aušros laikais. Jis lygiai tebešviečia ir šandien, pasiekdamas lietuvių pačiame toliausiame pasaulio krašte, kiekviename kampelyje.

Lietuviško žodžio mylėtojų netrūksta, tačiau aiškiai jaučiama stoka ji skaitančių. Kiekvienas spaudos platintojas pasakys, kiek išparduodama knygų. Suminėti skaičiai skambėtų tikrai labai liūdnei. Lengvai susidarytų įspūdis, kad knygas perka tik tie, kurie jas rašo. O turėtų būti, kad knygos rašomos ir leidžiamos pirmiausia tiems, kurie jų nerašo.

Keliose vietose Australijoje susi-

tvėrusios bibliotekėlės. Kaip jos veikia ir kiek turi skaitytojų ar lankytojų, tegali pasakyti tik tų bibliotekėlių vedėjai ar organizatoriai. Tačiau kiekvienu atveju mes tegalime būti laimingi ir didžiulotis, kad tokie švietimo židiniai yra ir nuolat plečiami. Ta proga ypač tenka pasidžiaugti, kad toks kultūros židinys įgauna savo formas ir Sydneyje, bene pačioje stambiausioje Australijos lietuvių kolonijoje, kuri iki šiol bibliotekos kaip tokios beveik ir neturėjo. Tiesa, tų knygų buvo sukaupta ir anksčiau, bet kažin ar žinojo net tie asmenys, kurių žinoje jos buvo, kas turima ir kaip tą sukaupą lobį paskleisti, kad būtų naudingas ir kitiems. Ir ščia idealistų ir pasišventėlių pastangomis Sydneyje Liet. Klubo biblioteka po kruopštaus darbo buvo sutvarkyta, igijo formą ir jau atvira plačiai lietuvių visuomenei Sydneyje. Šalia to, įsteigta ir skaitykla, kur tautiečiai gali vietoje pasiskaityti lietuviškos spaudos iš viso pasaulio. Čia tektų tik pasveikinti Sydneyje Klubą vadovybę už parodytą iniciatyvą ir tuo pačiu padėkoti ir tiems visiems darbuotojams, kurie turimą kultūrinį turtą sutvarkė, įformino ir įstatė į tinkamas vėžes.

Belieka tik kreiptis į tuos pačius lietuvišką spausdintą žodį mylinčius lietuvius: ateikite ir naudokitės. Imkit mane ir skaitykit, ir skaitydami permankykit. Ir tai bus didžiausias atpildas tiems, kurie ir rašo, ir leidžia, ir tų knygų ir spaudos šviesą skleidžia.

(v.k.)

Aukos Mūsų Pastogei

Paskutinių kelių mėnesių laikotarpį "Mūsų Pastogei" aukojo:

K. Simonas	NSW \$ 5.00
V. Bižys	NSW \$ 10.00
A. Reisgys	NSW \$ 5.00
L. Bučelis	VIC \$ 1.00
M.C.	N.S.W. \$ 20.00
Balys Leitonas	Vic. \$ 5.00
M. Krupa	NSW \$ 5.00
J. Sirutis	NSW \$ 5.00
J. Sadauskas	NSW \$ 5.00
V. Šablevičius	NSW \$ 2.50
V. Repševičienė	W.A. \$ 2.50
A. Jakštas	NSW \$ 5.00
A. Brunkas	NSW \$ 1.00
Dr. I. Kaunas	VIC \$ 1.00
J. Jurkūnas	NSW \$ 2.00
A. Grikelis	VIC \$ 5.00
A. Kaspariūnas	VIC \$ 11.00
L.K.V.S. "Ramovė"	S.A. \$100.00
V. Rimka	NSW \$ 5.00
Dr. L. Petrauskas	NSW \$ 25.00
J. Šimboras	NSW \$ 2.50
E. Eskirtienė	VIC \$ 5.00
J. Liubickas	VIC \$ 10.00
K. Šturaitis	NSW \$ 5.00
V. Kutas	NSW \$ 10.00
J. Gudelienė	S.A. \$ 5.00
Latrobe Valley Sen.	VIC \$ 30.00
V. Mikalauskas	VIC \$ 5.00
A. Ivinskis	NSW \$ 10.00
J. Vaičius	NSW \$ 2.00
A. Jasaitis	NSW \$ 5.00
E. Svirklienė	NSW \$ 5.00
V. Deikus	NSW \$ 5.00
G. Peck	ACT \$ 5.00
J. Pukas	N.Z. \$ 2.00
S. Gintalienė	NSW \$ 1.00
O. Palaitienė	NSW \$ 2.50
J. Dambrauskas	NSW \$ 5.00

Visiems aukotojams, taip pat aukojusiems "Mūsų Pastogei" vietoj gėlių mūsų mirusiųjų atminimui, tariame nuoširdų ačiū.

"Mūsų Pastogės" Administracija.

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA

"T A L K A" LTD.

•Moka už indėlius (deposits) 7% metinių palūkanų, už terminuotus indėlius 9% (nemažiau \$ 100 ir turi išbūti iki finansinių metų galo, t.y. birželio 30 d., už atsiuntus term. ind. metų bėgyje - 4%), už įnašus (shares) iki 10% dividendo.

•Teikia paskolas iki \$ 10.000, įkeičiant nekilm. turtą, iš 10½%, asmenines paskolas iki \$ 3000 su garantuotojais iš 11½%, iki \$ 1000 be garantijos iš 12½%. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mė.

•Įstaiga veikia:

MELBOURNE šeštadieniais nuo 11 iki 2 val. pp. Liet. Namai, 50 Errol St. North Melbourne,

Pašto adresas: TALKA, Box 4051, G.P.O. Melbourne 3001

ADELAIDEJE, sekmadieniais nuo 1 iki 3 pp. Liet. Namai, 6 Eastry St., Norwood.

Pašto adresas: TALKA, Box 146 P.O. Norwood, S.A. 5067

Knyga apie Britanijos lietuvius

D. Britanijos Lietuvių Sąjunga pasirūpino, kad būtų paruošta ir išleista knyga apie Britanijos lietuvius 1947-1973 metais - apie jų gyvenimą ir visokeriopą veiklą. Tokią knygą paruošė K. Barėnas, ir ji šiuo metu renkama Nidos spaustuvėje. Knyga bus nemaža: apytikriai skaičiavimu, vien teksto susidarytų apie 600-700 puslapių, jei formatas būtų toksai, kaip Nidos Knygų Klubo leidinių, bet prisidės dar daugybė iliustracijų. Tačiau knygos formatas bus žymiai didesnis, todėl ir puslapių skaičius sumažės. Knyga bus kietai įrišta, ir ji bus atspausdinta, kaip albumai - lapai platūs, bet ne aukšti, kaip knygosse įprasta.

Leidėjai nutarė, kad knygos pavadinimas turėtų būti šitoks: "Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga: Britanijos lietuviai 1947-1973 metais". DBLS ir ligi šiol tebėra pati didžiausia lietuvių organizacija D. Britanijoje, o kai ji susikūrė, tai turėjo apie 3.000 narių, ir jos skyriai buvo įsteigti visur, kur tik tame krašte bent šiek tiek susibūrė lietuvių. Apie ją sukosi visa lietuvių veikla - joje apsijungusieji lietuviai vaidino, dainavo, šoko, sportavo, paskaitas skaitė, minėjimus ruošė, ir jei šiandien jie turi laikraštį, leidžia knygas, išlaiko Lietuvių Namus ir Lietuvių Sodybą, tai nuopelnas tos DBLS. Suprantama, kad knygoje daugiausia puslapių skirta jai.

Tiesa, suvažiavę 1947-1948 m. į Britaniją, lietuviai rado jau senosios emigracijos savo tautiečių išgytą vieną bažnyčią ir porą klubų, o Skotijoje ėjo laikraštis. Turėta ir savo organizacijų. Po to šalia DBLS susikūrė dar viena kita politinė ar kultūrinė organizacija. Jų veiklos pėdsakai knygoje taip pat bus atžymėti.

Taigi knygoje bus gausybė faktų

AUKOS AUSTRALIJOS LIET. FONDUI

Pastaruoju metu A. Liet. Fondui aukojo:

Po \$ 25.- : p.p. J. ir N. Meiliūnai (Melb.), J. Voveris (ACT).

Po \$ 20.- : p.p. Petras Baltutis (Melb.), A.V. Jokūbauskas (Melb.), V. Laukaitis (Melb.).

Po \$ 10.- : p.p. P. Aleščiūnienė (Melb.), O. Barzdienė (Brb.), R. Daukus (ACT), P. Dranginis (Melb.), S. Sagatys (Brisb.).

Po \$ 5.- : p.p. A. Janavičienė (Syd.), J. Lizdenis (Newcastle).

A.L. Fondo Valdyba nuoširdžiai dėkoja Fondo rėmėjams už skirtas aukas tikėdama sulaukti naujų rėmėjų.

A. Liet. Fondo Valdyba

ir pavardžių ir iš DBLS ir kitų organizacijų ir sambūrių veiklos, ir pirmą pirmiausia ji galės būti įdomi tiems, kurie gyvena ar gyveno Britanijoje ir dalyvavo kurioje nors veiklos srityje. Jiems tai bus gaiviantis svetur išgyventųjų metų malonus prisiminimas. Tiems, kuriems Britanija yra tolumas ir svetimas kraštas ar kurie joje gyveno, bet joje veikloje nedalyvavo, ši knyga bus istorinis to krašto lietuvių gyvenimo dokumentas.

Kol knyga dar tik renkama, leidėjams jau iš anksto rūpėtų, kas norės ją įsigyti. Kai bus baigta rinkti ir reikės spausdinti, tada bus reikalinga žinoti, kiek egzempliorių galės būti išpirkta. Dėl to jeigu kas apsispręstų šią knygą įsigyti, prašome jau dabar pranešti.

Iš anksto užsisakantiems knyga kainuos \$ 12.00 ar £ 5.00.

Kai ji bus išleista, tai kainuos brangiau, o taip pat gali ir pritrūkti.

Užsisakyti prašom šiuo adresu:

DBLS Centro Valdyba (Dėl knygos "DBLS") 2 Ladbroke Gardens London W11 2PT Great Britain.

DBLS Centro Valdyba

SYDNEY

FILISTERIAI DOMISI KLUBU

Sydneyje Filisterių Būrelis rugpjūčio 7 d. buvo susirinkęs Dr. A. Grincevičiūtės-Wallis bute ir svarstė bendruomenės ir klubo santykius bei įtakas. Specialiai šia tema pranešimus buvo paruošę Vytenis Šliogeris, Ričardas Bukevičius ir V. Kazokas. Išsivystė gana turiningos ir vaisingos diskusijos, kurios į baigą buvo išvirtusios į ieškojimą kelių ir būdų, kad pačiu klubu būtų daugiau susidomėta.

Nesileidžiant plačiau pasakoti, tuo klausimu nutarta surengti viešas diskusijas pačiame Lietuvių klube rugsėjo 26 d. Apie tai bus specialūs pranešimai spaudoje.

Tenka pasidžiaugti, kad Sydneyje Filisterių Būrelis pastaruoju metu išaugo į gana stambų būrį, kur ypač aktyviai reiškiasi jaunoji karta. Ir šiame susirinkime dalyvavo 25 Būrelio nariai, kurių gerą trečdalį sudaro neseniai mokslus baigę jaunimas.

DU KAREIVIAI

Tramvajumi važiuoja kiek isigėręs kareivis. Įlipa Išganyto Armijos narys.

— Sveikas, kolega! — pasveikina karys naujai įėjusi.

— Nesu tavo kolega. Esu dangaus kareivis!

— O, tai tamstai labai toli iki kareivinių...

Palaikykime ir remkime Australijos Lietuvių Fondą

AR DAR TEBERŪPI?

Bendruomenė tvirta, iki jos nariai ja rūpinasi; gyvena jos reikalais ir vieningai dirba siekdami užsibrėžtų tikslų. Nors Bendruomenę sudaro įvairių pakraipų ir įsitikinimų žmonės, bet tai neprivalo skaldyti ar silpninti visų pastangas išlaikyti bendruomenę vieningą ir stiprią. Prieš pora metų Australijos Lietuvių Bendruomenė atšventė 25 metų jubiliejų. Gaila, kad šis jubiliejus praėjo blankiai: nei viena apylinkė, jo nepaminėjo, kaip mini savo suaktyvintą mažesnę organizaciją ar net vienetai. Vis tik 25 metai gyvenimo bendruomenės, kurios veikla apima virš 85% visų tautiečių, galėjo būti iškilmingiau paminėta, pagerbiant nusipelnusius bendruomenei asmenis juos atitinkamai įvertinant ir pagerbiant. Gal šiandien tai ir yra viena iš priežasčių, kad sunku rasti asmenų, kurie noriai imtųsi bendruomenės darbo.

Šiandien ypatingai jaučiamas trūkumas asmenų, kurie netik sutiktų įeiti į valdybas, bet atliktų pasiimtą darbą, įneštų naujų idėjų, sumanymų, pagyvintų kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą. Vyresnioji karta, pernešusi visus įsikūrimo vargus, jau beveik yra pasitraukusi iš aktyvios veiklos, o vidurinioji karta (35 - 55 metų) gana skeptiškai žiūri į bendruomenės veiklą, kai tuo tarpu jaunesnioji (20 - 35 metų) karta iš viso mažai besirūpina bendruomenės reikalais, nekalbant apie mūsų spaudą, kuri išimtinai yra palikta redaktorių ir vyresniosios kartos rūpesčiui. Žvelgiant iš šios perspektyvos ateitis nėra džiuginanti, bet ir ne beviltiška.

Svariausias bendruomenės gyvenime įvykis - suvažiavimas. Pirmaisiais bendruomenės gyvenimo metais, ALB Tarybos narių suvažiavimai buvo labai įspūdingi, visų laukiami, nes tai buvo dviejų metų darbo įvertinimas, aktyvus daugelio naujų planų ir idėjų. Gaila, kad negalima pasakyti to apie paskutiniuosius suvažiavimus, kuriuose įsigali apatija ir paviršutiniškas mūsų bendruomenės priešai, nekalbant apie tiesioginius, kaip asimiliacija, mirtis ir t.t.

Suvažiavimo metu vyksta įvairūs parengimai, kurie privalėjo tik priduoti suvažiavimui manifestacinį pobūdį, pasidarė šiandien svarbiausiu suvažiavimo objektu; pakeičiamas ir pavadinimas - Lietuvių Dienos. Žinoma, tai nemažina suvažiavimo svarbos, bet tenka išgirsti iš Tarybos narių priekaištų, kad suvažiavimo programa yra perkrauta ir nebesuspėjama į parengimus, o be to, dar reikalinga psisvečiuoti ir t.t. Šie priekaištai yra visai be pagrindo. Suvažiavimui skirtas laikas dažnai trumpinamas kitų parengimų

naudai. Niekad suvažiavimas nebuvo pratestas, nors svarstyti ir svarbių reikalų buvo.

Tušti ir bereikšmiai ginčai dėl atstovų skaičiaus iš apylinkių ir vietovių. Ne tik turime sunkumų juos išrenkant, bet daugelis išrinktųjų neranda reikalo suvažiavimui atvykti, ar atvykus, jame aktyviai dalyvauti. Kai kuriems atstovams visuomeninis darbas nepakankamai pažįstamas, o kitiems net ir svetimas. O tai yra dėl to, kad kiekviena apylinkė, nesurasdama pakankamai tinkamų kandidatų rinkimų metu, priprašo bet kurį tautietį, vykstantį į "atladus". Ar ne geriau būtų atsiųsti, kad ir mažiau atstovų, bet kad jie būtų atstovais, o net tiksliai skaičiai, užpildantys kontingentą.

Jaunimo atstovai, dalyvavę paskutiniame Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongrese, turėtų būti kviečiami kaip pilnateisiai nariai į suvažiavimą. Žinoma, statuto "sargai" pasiūlysi, bet Krašto valdyba, gavusi iš visų apylinkių pritarimą, galėtų jaunimo atstovams suteikti šią privilegiją. Juk jie yra vieni iš veikliausių mūsų jaunuomenės narių; jaunuomenės, kurią mes dažnai nurašome, barame už nesidomėjimą bendruomenės reikalais, suverčiame visas negeroves, kurios dažnai iškyla iš mūsų apatijos ir apsnūdimo, ant jų galvų.

Televizorius

Vietoje felijetono

Nuo gilių senovės, kada žmogus jau išrado ratą ir išradė, pradėjo išradinėti visokiausius patobulinimus, kad žmogaus gyvenimas būtų lengvesnis ir patogesnis. Nesustabdė išradimų entuzijazmo nei burtininkų gąsdinimai, nei inkvizicijos, ir žmogus iki šiai dienai stengiasi vis išrasti ką nors naujo, arba ką nors patobulinti. Šiandieną turint visas technines priemones, pagalvoji, kaip žmonės galėjo kadaise gyventi be jų. Daugelis išradimų padėjo žmogaus gyvenime, bet, turbūt, niekas tiek žmogui negelbstipasidaryti didžiausiu tinginiu, kaip televizorius.

Nežinau, kodėl lietuviai kalbininkai neišgalvojo jam tinkamesnio žodžio. Jie sugalvojo purvabridžius, šviesaforus, baigmes, varžtus ir padėklus, o televizorių sulietuvino ir paliko tik televizorium. Galėjo juk pavadinti: vaizdakalbiu, matošnekiu, arba kad rodaplepiu. Tiek to, gal jie ir daugiau išmano, kad jau taip paliko, tai ir aš vadinsiu televizorium.

Taigi, televizorius, skaitau, pats geriausias iš geriausių tinginio draugų. Dar tais laikais, kada aš

³ Atsirastų tokių, kurie pasakys, kad tegul jaunimas ateina į susirinkimą ir mes juos mielai išrinksime. Bet tai jau statoma sąlyga, kurios ne tik jaunimas, bet ir daugelis iš mūsų kratosi. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Australijos Sąjunga (Koks ilgas ir nelogiškas pavadinimas! Būtų daug geriau ir skambiau: Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga) turėtų suvažiavimui padaryti savo veiklos pranešimą, tuo plačiau ir artimiau susipažintumėm su jų darbais, problemomis ir rūpesčiais, gal atsirastų ir glaudesnis tarpusavio bendradarbiavimas.

Spaudoje skundžiamasi, kad mėgstame kritikuoti, pilnai neišvėlę ir nesupratę vienos ar kitos organizacijos ar bendruomenės valdybos veiklos. Dažniausiai kritikai veiklą ir darbus matuoja pagal vienos veiklios ir darbščios valdybos kadenciją. Neišvengiamai viena yra sumanesnė; suranda darbo ten, kur kitos valdybos net nerado reikalo domėtis. Bet jei vienos valdybos sumanymai ir darbai sėkmingai vyko, tai kitos valdybos privalėtų pasekti ar bent tęsti, kartais net tradicija tapusius parengimus.

Išnyko Studijų Dienos, kurias Krašto Valdyba Sydneyje pradėjo, bet dabartinė jų atsisakė. Labai darbingas, visokeriopai naudingas ir gerai pavykęs MŪSŲ PASTOGĖS redaktoriaus, apylinkių pirmininkų ir seniūnų suvažiavimas Adelaidėje, sušauktas tuometinės Krašto valdybos Adelaidėje, nebepakartotas. Tai įvykiai, kurie privalėtų tapti bū-

tiniais mūsų bendruomenės veikloje, nes juose daug išsamiau ir nuodugniau išgvildenamos bendruomenės problemos, kai suvažiavimo darbai daugiau bazuojasi Krašto valdybos veiklos apyskaita ir statuto reikalais.

Statutas mūsų bendruomenei, lyg girnų akmuo skęstančiam; neleidžia atgauti kvapo ir įtraukti šviežio oro. Suvažiavimo metu jis svarstomas, jei taip galima sakyti, nors dauguma Tarybos narių nėra pilnai su juo susipažinę, kiti jo net neturi. Taigi, tiksliai keletas "mėgėjų" keičia statuto frazes, lygina nesklandumus, įneša naujus paragrafus, bet laiko stoka neleidžia visa tai pilnai atlikti ir pavedama komisijai paruošti projektą, kuris bus priimtas per sekantį suvažiavimą, kuriame vėl pavesime komisijai paruošti naują projektą. Ir taip vargdami niekad neturėsime statuto, kuris būtų pilnas su visais pakeitimais. Reikėtų sudaryti nuolatinę komisiją, kuri dirbtų visą laiką ir jos pateiktus papildymus ar pakeitimus suvažiavimas priimtų ar atmestų. Dar ir šiandien neturime statuto su pakeitimais, padarytais paskutiniame suvažiavime. Krašto valdyba kaltina suvažiavimo sekretoriją, kuris protokolą paruošė tiksliai šiais metais. Šios kadencijos Tarybos nariai vargu ar gaus protokolo nuorašus, o statutas ir liks projekte. Nuolatinei komisijai dirbant (kas apsiims šį darbą) statuto pakeitimai, papildymai ir patobulinimai vyktų daug sklandžiau.

Lietuvio mokesčiai (solidarumo), o ypatingai jo išrinkimas, sukelia nemažą rūpesčio kiekvienai apylinkės valdybai. Rodos, tiksliai seniūnijai yra pavykę jį 100% išrinkti. Pagal statutą, nariai nesumokėję lietuvių mokesčio neturi teisės balsuoti nei būti renkami į bendruomenės organus. Praeityje, manau ir dabar, užteko sumokėti einamųjų metų mokesį ir teisė rinkti ir būti renkama automatiškai grįžta, nors prieš tai dešimt ar daugiau metų jis buvo nesumokėtas. Kažkas ne taip?

Lietuvio mokesčio surinkimas sudaro nemažai problemų; reikalinga vesti sąrašus nedarbančiųjų ir pensininkų, nes jiems nereikalinga jo mokėti. Mokesčiai gana mažas ir nesudaro pagrindinių valdybų ar seniūnijų pajamų, o darbo jį surinkti labai daug. Todėl ar nebūtų jau laikas lietuvių mokesčio atsisakyti dėl šių priežasčių?

1. Daug tautiečių neatvyksta susirinkimui, nes nėra sumokėję lietuvių mokesčio, ne tik už einamuosius, bet ir už praeitus ar daugiau metų.

2. Mokesčio išrinkimas, ypatingai iš mūsų jaunosios kartos (dirbančiųjų), beveik neįmanomas.

3. Nesudaro pagrindinio kapitalo valdybos veiklai.

4. Suskaldo bendruomenę į dvi dalis: a. pilnateisiai nariai, b. nepilnateisiai nariai.

Tai tik keletas ryškesnių priežasčių, dėl kurių reikėtų atsisakyti lietuvių mokesčio.

Blogos taisyklės ar įstatatai neįnigeria bendruomenės, bet dažnai klaidingai interpretuoti skaldo. Mums šiandien reikalingas kiekvienas, kuris lietuviškai galvoja, dirba ir remia mūsų siekius.

Mintys gal ir nėra labai džiuginančios, bet vieningai sutardami galime dar daugelį metų išlaikyti mūsų bendruomenę tvirtą ir pajėgią atsispirti apatijos ir sunykimo grėsmėms.

V. Koras

išras, tik man vis dėl to vardo nenustygsta, gal tie lietuviško rašto žinovai pakrapštytų sau pakaušius ir surastų ką nors tinkamesnio...

Pipas

SKAITYK IR PLATINK
"MŪSŲ PASTOGĘ"

Mūsų Pastogė Nr. 32, 1976.8.16psl.3

Estaitės šokėjos olimpiados atidaryme Montrealyje

Skaitytojai pasisako

PRAŠAU BALSŲ!

Savo rašiniuose Mūsų Pastogėje aš kritikavau ne religiją, ne tikėjimą ir ne Dievą. Aš tikiu Dievą. Aš kritikavau tik Vatikano vedamą rytų politiką, bendradarbiavimą su komunistinių kraštų vyriausybėmis ir joms Vatikano daromų nuolaidų politiką, kurios pasekoje pakenkta ir tebekenkiama Lietuvai, Lietuvos Katalikų Bažnyčiai bei ten gyvenantiems tikintiesiems. Rašau tik tiesą, tiesą labai nemalonią ir labai skaudžią man kaip lietuviui, taip pat ir visiems lietuviams patriotams. Tai darydamas rėmiausi rimtais šaltiniais, kaip: (1) Liet. Enciklopedijos XV ir XII tomais. (2) vokiečių kalba R. Raffalt knyga "Vatikano politika", (3) prof. Wl. Wielhorski knyga "Polska a Litwa" (lenkiškai), (4) prancūzų kalba A. Martin veikalas "Lituanie, Terre de Foi, Terre de Croix" ir (5) 1927 m. sudaryto Lietuvos - Vatikano konkordato turiniu.

Kun. Dr. P. Bačinskas nė vienu paliestu klausimu nenurodė, kur aš klydau, o tik kalba bendrybėmis, kas, žinoma, jokių būdu nepatenkina galvojančio žmogaus. Apeliavimas į redaktorių, kad šis geriau apsižiūrėtų, ką skelbia, yra tiesioginis bandymas užčiaupti man burną ir pastoti kelią tiesai.

Nenorėdamas užimti ir taip riboto ploto Mūsų Pastogėje šioje diskusijoje aš kviečiu kun. Dr. P. Bačinską į viešą disputą, kada jam bus paranku Sydneyje, ne religinė, o politinė tema, būtent: "Vatikano rytų politika ir Lietuvos interesai". Malonus kunigas daktaras, kaip Vatikano karys, tegu gina šią Vatikano politiką, o aš, Lietuvos respublikos kūrėjas savanoris, ginsiu Lietuvą ir jos interesus.

V. Šliogeris

Į kun. Dr. P. Bačinsko priekaištus Mūsų Pastogės bendradarbiui p. V. Šliogeriui, Mūsų Pastogei ir redaktoriui pasisakė keletas asmenų. Užbaigiant šią kultūringą polemiką dar leidžiame pasisakyti pačiam p. V. Šliogeriui, kaip diskusijas iššaukusio tiesioginio paliestajam. Tuo bus ir baigiamos diskusijos šiuo klausimu. Ačiū visiems. Red.

APIE AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDĄ

Per ištisą praėjusį mėnesį spaudoje vienas per kitą tilpo straipsniai, vedamieji ir raginimai remti Australijos Lietuvių Fondą. Kaip vienas rašėva išsitarė, kad iki šiolei daugeliui nebuvo aišku, kam tas Fondas yra ir kokie jo tikslai. Jau Sydneyje Tarybos suvažiavimo metu, kada minėtas Fondas buvo įsteigtas, neatrodė, kad jo architektai ir palai-kytojai ši reikalą ėmėsi organizuoti labai rimtai. Ir štai po kelių metų matome, kad reikalas nejudą, jei jo kas kaip reikiant nejudina. Surinkta tikrai juokingai maža suma, ir vėl, paskelbus Australijos Lietuvių Fondo vajeus mėnesį, tik pasitenkina raginimais ir dejavimais.

Lietuviai yra gana dosnūs ir paslaugūs, kai yra reikalas ir jei kas nors paprašo, bet jau taip radome, taip ir paliksime, kad nunešti ar nusiusti lietuvius neprisirengia. Tai nėra vien tik su lietuviiais, tai yra žmogiškas reiškinys. Man teko dalyvauti ir organizuoti keletą viešų rinkliavų labdarybės tikslams. Čia duosiu porą palyginimų. Viena labdarybės organizacija patelkusi Lions, Rotary ir Aipex klubus suorganizavo beldimosi į duris vaju. Vajeus rezultatai buvo, kad tik 3 3/4 % atsiskakė duoti, o visi mažesne ar didesne suma vaju parėmė. Kita šalpos organizacija sugalvojo išdalinti į pašto dėžutes laiškus su jau užadresuotu voku ir gavo tik vos 1/2 % atsakymų.

Aš manau, kad jei paprašyčiau kiekvieno Australijos gyventoją man duoti po vieną centą, esu tikras, kad 95% neatsisakytų to cento man duoti net neklausdami, kokiam tikslui, o aš surinkčiau virš milijono dolerių, tik viena bėda, kad neužtektų mano gyvenime dienų, jei ir po šimtinę gyventojų užkalbinčiau kiekvieną dieną.

Australijos Lietuvių Fondas pa-

skyrė atstovus kiekviename didmiestyje (manau su jais susitaręs), bet vieno nesuprantu, ar atstovai nesuprato savo apsiimtų pareigų, ar ėmėsi atstovauti jau žinodami, kad tam reikalui nederbs. Nuo pat Lietuvių Fondo įsteigimo dar niekenu užklaustas, kad Fondą paremčiau. Tiesa gavau laišką, kuriam Lietuvių Fondas mažiausiai išleido dvidešimt centų, bet ir aš esu žmogus ir priklausau tai 1/2 % grupei.

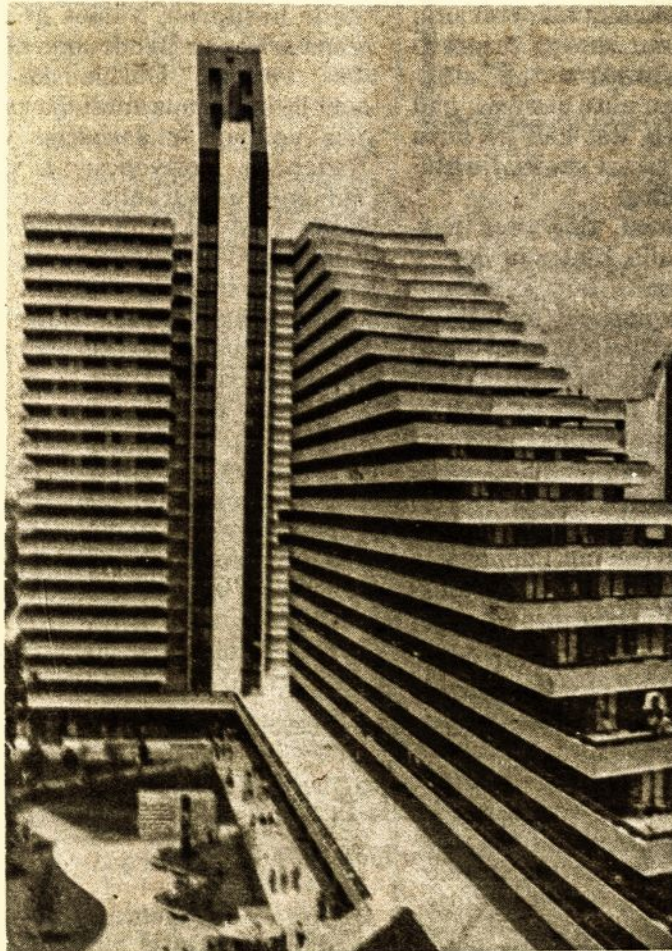
Labai gerai menu, kada statėme Lietuvių Klubą Canberroje. Du Antanai aplankė kiekvieną Canberros

ir Quenbeian tautietį ir nei vienas neatsisakė mažiau ar daugiau pagal savo galimybes duoti.

M.P. vedamajame vėl buvo puolamas tautiečių abejingumas ir nepaslinkumas. Mano manymu, mūmyse yra ypatybė apsimti pareigas, nežinau dėl ko (ar dėl garbės?) ir jų nevykdyti. Aš esu beveik tikras, kad jei Lietuvių Fondo atstovas ap-lankyto kiekvieną Canberros mažytės kolonijos tautietį, tai tik iš čia Lietuvos Fondas gautų daugiau nei tūkstantinę.

Nevienas primes, kad bepigu rašyti, o kodėl negali pavažinėti ir parinkti? Aš tokių pareigų jokių būdu negalėčiau apsimti, nes žinau, kad jų neištesėčiau dėl laiko stokos. Bet mes savo tarpe turime jau nemažai pensininkų, kurie, manau, susitarus dėl minimalinio kelionių išlaidų apmokėjimo, šį darbą puikiai atliktų.

Petras Pilka
Canberra

Olimpinis kaimelis Montrealyje, Kanadoje

Nuotrauka Dr. R. Gaškos

KELIONIŲ IŠPŪDŽIAI

ATVIROMIS AKIMIS PER PASAULĮ

(Tęsinys)

Antanas Laukaitis

MONTREALIO OLIMPIADA

Jau aš ir Montrealyje, šiame garsiajame olimpiname mieste, kuris paskutiniuoju laiku yra daugiau minimas pasaulinėje spaudoje, kaip bet kokia kita politinė ar pasaulinė sensacija. Nežinau, kas čia pasaulyje darosi su tuo oru. Palikau Europą ir Londoną su jų didžiais karščiais ir išdegusiais žalumynais, kai čia Kanadoje ir ypatingai Montrealyje lietus negali nustoti lyti. Kaip mano malonūs ir mieli šeiminkai solisté Gina ir jos vyras rašytojas Moris Čapkauskai (apie juos vėliau) sako, kad prieš olimpiadą jau keli mėnesiai čia dangus prakiuro ir baigia supūdyti ūkininkams javus. Tačiau šiandien, olimpiados atidarymo dieną, saulė prasimušė pro tamsius debesis ir gana maloniai šviečia, tuo pradžiugindama visus montrealiečius ir tūkstančius sportininkų, bei svečių. Nežinau kas, ar Anglijos karalienė, kuri su vyru atplaukė vakar į Montrealį atidaryti olimpiados, ar aš savo lietuviškame lagamine atvežėm iš Anglijos ten buvusią karštąją saulutę ir pradžiuginome vietos prancūzus, kurie yra taip pikti ant karalienės, kad ji atidarys olimpiadą, kad už tai net ir į jos gyvybę rengiasi pasikėsinti.

Esu jau čia dvi dienas ir pamažu baigiu susipažinti su šiuo gražiu miestu ir jo olimpinėmis įžymybėmis. Miestas pilnas kareivių ir policijos kaip niekad anksčiau. Sakoma, kad vieno sportininko apsaugai kasdien yra išleidžiama jau apie 150 dolerių. O ką gi pasakyti apie visus kitus pasaulio garsiuosius asmenis. Karalienei ir šiandien atvykusiam

Irano šachui, yra paskirta tokia apsauga, kokios dar Kanados istorijoje nėra buvę. Gi vargšai žydėliai, be vietinės apsaugos, turi ir savąją ir tikimasi, kad čia nepasikartos Muencheno piautynės. Įeiti į sportininkų gyvenamąjį kaimelį šiuo metu yra beveik neįmanoma, nes jis atrodo kaip karo stovyje esanti kariuomenės stovykla. Ir man pačiam, išvykstant iš Londono, teko patirti olimpinį saugumą. Tokio daiktų kratymo ir tikrinimo, kaip vykstant į Montrealį, dar nesu niekur iki šiol turėjęs. Ištikrino kiekvieną didesnį daiktą, dėl ko ir mūsų lėktuvas pavėlavo net vieną valandą.

Montrealio miestas šiandien gyvena tikra olimpine nuotaika. Visur, kaip ir Muenchene, kabo gražios olimpinės vėliavos, olimpinės reklamos ir miestas pilnas sportininkų bei daugybės svečių. Visi gyvena šia šventiška dvasia. Vakar Montrealio miesto burmistras Jean Drapeau, kuris į šią olimpiadą įdėjo visą savo širdį ir dėl kurios jis turėjo labai daug priekaištų ir nemalonumų tiek iš prancūzų, tiek iš anglų pusės, Montrealio miesto viduryje esančio Mount Royal kalno viršūnėje priėmė olimpinę ugnį, atneštą slidinėjimo aukso medalistės K. Kreiner. Kartu su mano šeiminkine Gina mes ir aplankėme šį puikų kalną ir matėme olimpinę ugnį, degančią šalia aukštojo Montrealio kryžiaus. Šiandien prieš pat atidarymą iš čia uždegta olimpinė ugnis buvo nunešta į stadioną.

Vakar kone visą antrąją dienos pusę Montrealyje labai smarkiai lijo ir žmogės, o ypatingai rengėjai, ko ne verkė galvodami apie rytojaus

atidarymą.

Šiandien, olimpiados atidarymo dieną, rašau savo pirmuosius išpūdžius jau vėlai vakare, po visų atidarymo iškilmų, po visos turėtos baimės ir svarbiausios, neturėjus lietaus. Nerašysiu jums apie visas iškilmes, kurios buvo ypatingai gražios ir iš dalies man patiko net geriau negu Muenchene, ypatingai merginų šokis su kaspinais ir sviediniais, kas davė tiesiog fantastinį grožį. Tikriausiai jūs nežinote, nes visur per radio ir televiziją buvo te-sakoma, kad čia yra Kanados jaunoji ateitis, jaunasis grožis ir pan. Gi tos visos merginos yra jaunos estės ir jų šis ir kiti šokiai sau lygių neturi Kanadoje. Matėte ir jūs visi šį gražų atidarymą ir, manau, kad apie jį rašyti tikrai nereikia, nes tai bus jau pasenusios žinios. Tikėkimės, kad duotoji žaidėjų ir teisėjų olimpinė priesaika bus pilnai išlaikyta, nors jau dabar, dar olimpiadai neprasi-dėjus, girdisi priekaištų iš amerikiečių pusės, kad visų teisėjų daug didesnis procentas yra iš komunistinių kraštų ir tās gali vakariečiams atsiliepti.

Į atidarymo ceremonijas bilietų buvo labai sunku gauti, nors prie įėjimo, kaip ir visose olimpiadose, juos spekuliantai pardavinėjo ir kainos už 16 dolerių bilietą pradžioje siekė iki 100 ir vėliau net iki 150 dol. Ir ką pasakysit, buvo net ir australų, kurie šias kainas mokėjo, nors jau pa-čią paskutinąją minutę, karalienei įėjus į stadioną, kainos gerokai nukrito.

Daug įvairiausių nutikimų vyksta šiomis dienomis Montrealyje. Prieš

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS APŽVALGA

(kronika rašyta rusų kalba. Čia duodame tik apžvalgą, toliau dėsimė dokumentus. E.)

Vakarus pasiekė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 22-sis numeris, datuotas š.m. balandžio 18 d. Po ilgesnės pertraukos, kai Lietuvoje siautė kratų, areštų, teismų ir persekiojimų audra, siekdama sunaikinti vienintelį laisvo žodžio šaltinį iš Lietuvos, naujo numerio viršelyje vėl įrašytas spaudos draudimo šūkis: "Perskaitys, duok kitam!" Leidžiama nuo 1972 metų. Šiame, 67 puslapių apimties numeryje skelbiama:

1(Vilniaus Arkivyskupijos kunigų atviras laiškas Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komitetui, kurio kopijos pasiųstos LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui, LTSR Ministrų tarybai, LTSR Mokslų Akademos Prezidentui, Religijų Reikalų tarybos Įgaliotiniui Lietuvoje, Vilniaus Arkivyskupijos Kurijai. Atvirame laiške norima atkreipti dėmesį į spaudoje pasirodžiusius Istorijos mokslų Kandidato docento J. Aničo straipsnius religijos kultūrų ir sąžinės laisvės klausimais. Dešimtyje mašinraščio puslapių, papunkčiui išdėstomi teoretiniai ir praktiniai prasilenkimai su TSRS Konstitucijos ir Tarptautinės teisės garantuota žmogaus laisve išpažinti ir praktikuoti tikėjimą. Laiške sakoma, kad dabartinėmis sąlygomis Lietuvoje leidžiama tik tikėti be teisės išreikšti savo tikėjimą ir atlikti religines apeigas, kad tokiu atveju, kai tikintieji neturi teisės vie-

šai išpažinti ir auklėti savo vaikus religine pasaulėžiūra, - religijos sąvoka tampa vienašališka. Daugybė faktų, išdėstytų laiške byloja, kad Konstitucijos skelbiama tikėjimo laisvė ir jos interpretacija doc. Aničo straipsniuose tėra tušti, nieko neįpareigojanti žodžiai, praktikoje virsta grubiu kišimusi į Bažnyčios vidaus reikalus. Laiške atskleidžiamas melas ir propagandinė veidmainystė, kurios pagalba bandoma įtikinti pasaulį, kad Lietuvoje tikintieji gali išpažinti tikėjimą, naudotis spausdintu žodžiu ir t.t. Laiške krepiamasi į KP CK su prašymu panaikinti visus nutarimus ir įsakymus prieštaraujančius tikėjimo ir sąžinės laisvės ir įgyvendinti įstatymų garantuotas teises. Vilniaus Arkivyskupijos kunigų laiškas datuotas 1975 m. spalio 4 d. Jį pasirašė kunigai S. Laurinavičius, A. Simonaitis, A. Petronis, K. Garuckas, H. Černiauskas, I. Jardelis, B. Jūras, M. Petravičius, Baliukonis, Puidokas ir kiti. Viso 31 paršas.

Kita Nr. 22 medžiaga liečia Bažnyčios atstatymo istoriją Tauragnuose. Pirmą kartą ji buvo sudeginta 1944 metais karo metu, o antrą kartą sudegė įartinomis aplinkybėmis 1967 m. Kronika smulkiai aprašo tikinčiųjų kovą už teisę atstatyti savo maldos namus ir tas neteisybes bei pažeminimus, kuriuos teko patirti Tauragnų tikintiesiems.

Skyriuje "Žinios iš vyskupijų" pranešama apie 1976 kovo 17 įvykusį gaisrą Šiauliuose, šv. Jurgio bažnyčioje, kai vėl, labai neaiškiomis aplinkybėmis sudegė varpinės bokštas ir dalis bažnyčios. Pasakojama, kaip girti gaisrininkai, atvykę į nelaimės vietą, trukdė gesinti ugnį

5

ir tyčiojosi iš tikinčiųjų pastangų išgelbėti varpinę.

Toliau pateikiama Šlavantų, Lazdijų rajono kunigo Juozo Zdebskio pareiškimas LTSR Prokurorui. Kunigas Zdebskis reiškia savo protestą prieš saivališkus milicijos veiksmus, siekiančius diskredituoti jį kaip ganytoją. 1976 balandžio 10 veždamas į Vilniaus ligoninę sergančią mergaitę parapijietę su jos tėvu, jis buvo sulaikytas Minsko kelyje ir apkaltintas neblaivumu, nors turėjęs liudininkų, patvirtinusių, kad kun. Zdebskis yra blaivininkas ir niekuomet niekas jo nematę išgėrusio.

Leipalingio klebonas A. Ambrašas 1976.2.22 informuoja savo vyskupą apie bandymą padegti Leipalingio bažnyčią. Jis pateikia dokumentiškų įrodymų apie piktybinį ateistų žygį, organizuotą sunaikinti dar vienus maldos namus, ir informuoja apie valdžios abejingumą, tiriant padegimo faktus.

Kronikoje spausdinamas Gvidono Dovydaičio atviras laiškas Lukšių vidurinės mokyklos pedagogų kolektyvui su nuorais LTSR Švietimo ministerijai ir Šakių rajoninėms valdžioms. G. Dovydaičis, buvęs Lukšių vidurinės mokyklos auklėtinis, rašo apie tikėjimo persekiojimą vidurinėje mokykloje, pateikia faktus, kaip už kalėdinės eglutės papuošimą buvo tardomi ir gasdinami vaikai mokyklos direktoriaus Urbono iniciatyva.

Kitas atviras laiškas laikraščiui "Pravda", parašytas manevrų metu žuvusio kareivio Vilniaus Mėlinio motinos Mėlinienės, gyvenančios Pūsliuose, Zarasų rajone. Ji skun-

džiasi, kad jai nebuvo leidžiama palaidoti žuvusio sūnaus su religinėmis apeigomis, o kai ji, nepabūgusi valdžios grasinimų atliko savo religinę pareigą, dalyvavusieji laidotuvėse buvo persekiojami, o mokiniai neleidžiami į kapines. Po laidotuvių, sūnaus kapas buvo ateistų išniekintas. (ELTA)

Kazys Bradūnas

NASLAITE SAPNUOJA

Vai gano gano linksma saulelė
Baltuosius debesėlius.
Vai aria aria jaunas mėnulis
Padangių pūdytėlius.

Tai gražiai gano, tai stropiai saugo,
Nuo žemės pavykėja.
Tai lygiai aria, gliai vagoja,
Žvaigždėlėmis apsėja.

Kad aš turėčiau tokią seselę,
Kojelių neskaudėtų.
Kad aš turėčiau tokį brolielį,
Tėvulį užvaduotų.

GLUOSNIO DAINA

Ant kalno gluosnys,
Pakalnėj vanduo.
O tu gluosni, tu medeli,
Jau arti ruduo.

Ant kalno kapai,
Pakalnėj takai.
O tu broli, tu broli,
Ką pasirinkai?

Nors ir be namų,
Po gluosniu ramu —
Supa vėjai viršūnėlę,
Migdo ošimu.

ATVIROMIS...

pat atidarymą į olimpinį kaimelį nuvažiavo keli autobusai Montrealio neturtingųjų (oficialiai sakoma, kad Kanadoje neturtingų ir vargšų nėra) ir jie pakėlė triukšmą, kad kiekviena diena į šiukšlių dėžes yra išmetama šimtai tonų gero maisto, nes atletai prieš savo pirmenybes daug nevalgo ir maisto lieka. Atrodo, kad šie vargšai negavo paragauti olimpinio menu, kuris šioje olimpiadoje yra labai geras, tačiau skirtingas nuo buvusio Muenchene, kur buvo paskiros virtuvės įvairių rasių atletams. Čia maistas yra pasirenkamas iš tos pačios vienos virtuvės ir pvz. pirmos dienos pusryčių menu buvo: apelsinų, pomidorų ir kt. sunkos, įvairiausios košės, barščių sriuba ir rūgštus pienas, įvairiausi kiaušiniai, įvairiausi blynai, kumpis ir lašiniai, įvairūs žuvies patiekalai, keptos bulvės ar ryžiai, įvairiausios duonos ar bulgutės, kava, arbata, maslionkos, mineralinis vanduo, įvairiausi marmeladai ir kt.

Pati didžiausia šiuo metu Montrealyje problema, tai yra likerio parduotuvių streikas, kuris jau apie savaitę laiko uždarė visas likerų krautuves ir jokių alkoholinių gėrimų, išskyrus alų, negalima gauti pirkti. Čia yra visai kitoki likerio įstatymai negu Australijoje ir jeigu žmogus bare geri, tai bonkas pirkti jau turi tik specialiose krautuvėse. Gal ir gerai. Kur gi matei, kad suvažavę į olimpiadą sportininkai galėtų pirkti bonkas ir jas gerti. Tikrai nepriimtina.

Aš žinau kelis savo prietelius iš Australijos, kurie neatvažiavo į olimpiadą vien dėl to, kad Australijoje visai nebuvo galima gauti įėjimo bilietų, kalbant, kad ir Montrealyje yra tas pats. Atrodo, kad tas netiesa, nes čia per radio ir televiziją sa-

atidarymo dienos specialiuose laikraščiuose, duodant kitos dienos programą, yra parašyta ir kokius bilietus galima gauti prie įėjimo. Pvz. man įdomiausia krepšiniui bilietų pasirinkimas yra kai kurioms rungtynėms geras, kai kurioms ribotas, futbolui dar galima net ir į finalus gauti, tinklinį irgi daug, tik plaukiumui yra labai sunku, taip pat ir gimnastikai. Gi bilietų prie pat įėjimo, atrodo, bus užtenkamai.

LIETUVIAI OLIMPIADOJE

Jau teko susitikti su lietuviais ir paskirų sporto vienetų vadovais, atvykusiais iš Lietuvos ir atstovaujančiais Sov. Sąjungą. Iš viso šiais metais už Sov. Sąjungą atstovauja 8-ni lietuviai, kurie yra: A. RUPŠIENĖ - moterų krepšinis, A. ČESAITYTĖ - rankinis, G. RAMOŠKIENĖ ir L. KAMINSKAITĖ - porinė dvidietė, V. BUTKUS - akademinis irklavimas, A. JUOZAITIS - plaukimas krūtine 100 ir 200 metrų ir K. KOŽENKOVA (lietuvaitė) - akademinis irklavimas. Iš šių visų dalyvių labai didelės galimybės aukso medaliui gauti turi A. Rupšienė, A. Česaitytė, G. Ramoškienė ir L. Kaminskaitė.

Be Sov. Sąjungoje esančių lietuvių sportininkų, šiuo metu, aš sužinojau, dalyvauja ir kitų kraštų olimpinėse rinktinėse. Australijos lietuviams gal nemažiau ir Amerikos, yra labai gerai žinomas Edis Palubinskas, atstovavęs jau eilę metų Australijos valstybinę rinktinę ir Muencheno olimpiadoje buvęs antras geriausias krepšų metikas tik vienu tašku atsilikęs nuo geriausio olimpiados metiko japono. Jis žaidė ir už Amerikos lietuvių rinktinę, jai gastroliaujant Europoje. Prieš metus laiko Edis Amerikoje vedė ir dabar jam būnant Australijoje, o žmonai Amerikoje, ji buvo, einant su pirkiniais iš krautuvės, jėga pa-

A. Laukaitis su olimpinio kaimelio tarnautoja Rūta Danaityte

Nuotrauka Dr. R. Gaškos

grobtą ir tik po kelių valandų, visą laiką sakant, kad ji yra neščia ir laukianti savo pirmojo kūdikio, ji buvo paleista. Ši, prieš pat olimpiadą gauta žinia Edį buvo labai paveikusi ir jis jau norėjo grįžti namo, tačiau, telefonu žmonos perkalbėtas, jis dabar su ja susitiko Montrealyje. Jis yra vienintelis lietuvis atstovaujantis Australijos krepšinio rinktinę.

Kitas Amerikos lietuvis B. JANKUNIS yra vienas iš Amerikos atletų, dalyvaujantis šioje olimpiadoje. Jo atsiėktas į aukštį šokimo rezultatas yra 7.6 pėdos. Šis 21 metų lietuvis yra studentas ir nevengia savo lietuviškos kilmės, net ir lietuvišką Vytį būna prisisėgęs prie savo sportinio švarko.

Kanados olimpinėje komandoje yra dvi lietuvaitės, tai lengvojo atletiko Dana VALAITYTĖ ir moterų tinklinio komandų Regina ARMONAITĖ.

Aš pilnai tikiu, kad be šių lietuvių yra ir daugiau olimpinų žaidėjų, reprezentuojančių savo dabartinius kraštus, tačiau, dar tik pirmąją olimpiados dieną aš neturėjau progos apie juos sužinoti. Tikiuosi vė-

liau duoti paskirus lietuvių olimpinės atsiėktus, o dabar jiems geriausias sportinės sėkmės.

Be aktyviųjų olimpiados dalyvių yra atvykę ir gana nemažai žiūrovų. Kiek žinau iš Lietuvos yra atvykę paskirų sporto sąjungų ir organizacijų vadovai su jų vyriausiu sporto ministru V. Balčiūnu, kuris ir Muenchene buvo. Yra čia nemažai atvykusių ir iš Amerikos, ypatingai iš šiaurinių valstijų, kurių jau kelis ir aš sutikau. Netikėtai lietuvių bažnyčioje sutikau ir mūsų žinomą krepšininką Algį Milvydą, kuris po paskutiniojo Jaunimo-Kongreso dar vis negrįžo į Australiją, bet, gavęs darbą Čikagoje, šiuo metu ten prisiėmė ir tikisi prieš šventes atsirasti Melbourne ir padėti Varpo krepšinkams ginti jų spalvas būsimosio sporto šventėje.

Montrealio lietuviai irgi, kartu su šio miesto gyventojais, gyvena olimpinėmis nuotakomis, vieni - važiuo tami į paskirus parengimus, kiti prie televizijos aparatų stebėdami Olimpiadą ir sportas šiandien Montrealyje yra pirmoje vietoje.

(Bus daugiau)

Laiškas iš Adelaidės

MOTERYS KULTŪRINIAME FRONTE

Nors tarptautiniai moters metai, propagavę visokias laisves ir lygybes, jau praėityje, bet ne adelaidiškėm lietuvių moterim. Jų nuomone atrodo, kad moterims priklauso ne kurie nors vieni metai, bet visa eilė, jei ne visi būsimieji metai. Ir tai jos grindžia ne tuščiais žodžiais, bet konkrečiais ir pozityviais darbais.

Pereitame laiškė buvau minėjęs apie Adelaidės Liet. Katalikių Moterų Draugijos suorganizuotą gana kultūringą "Šiupinį". Gi liepos 4 d. ALB Moterų Sekcijos valdyba vėl paruošė kultūrinę popietę Liet. Namuose. Parengimas buvo iš trijų dalių. Pirmiausia gana gausūs svečiai buvo pavaišinti socialiais pietumis, o kai žmogus sotus ir gerai nusiteikęs, ne pro šalį ir visokie menai. Meninėje - muzikinėje daly nuotaikingai padainavo solo M. Pečiulienė ir J. Maželienė ir abi kartu duetu keletą dainų. Linksmojo žodžio interpretatorė A. Gučiuvienė paskaitė R. Spalio feljetoną "Vedybos". Moterų dominavimą scenoje kiek sudrumstė Ažuolas Pečiulis gana vyriškai pianinu paskambinęs M. Eckstein "Blue Lagoon". Bet kadangi šis vyras ne ką už kupstą didesnis, moterų buvo priimtas kaip savas.

Gal pats svarbiausias popietės organizatorių tikslas buvo vietinei visuomenei parodyti mūsų tautinių liaudies meną. Kiek kartų esame matę mūsų tautinius dirbinius didesnės ar mažesnės apimties parodose, bet niekad negali atsigerėti jų nuostabių grožių, kiekvieną kartą

akį patraukiančiais savo raštų, spalvų ir kruopštaus išpildymo niuansais. Jiems toli gražu negali prilygti moderniosios technikos išleidžiami šios arba panašios rūšies dirbiniai.

Reikia tik stebėtis rengėjų energija ir "uosle" visą šį tautinį turtą surasti, ištraukti iš pavydžiai saugomų stalčių ir spintų ir išdėstyti žiūrovui prieš akis.

Kaip visuomet, parodoje dominavo mūsų neprilygstami tautiniai audiniai: staltiesės, staltiesėlės, servietėlės, pagalvių užvalkalai, rankšluosčiai, lovatiesės ir nuostabiosios tautinės juostos. Kiek čia idėta išmonės, skonio ir širdies raštų ir spalvų darnoj! Dauguma stambesnių audinių šį kraštą pasiekė iš mūsų tėvynės, kur per kartų kartas šis niekam neprilygštą menas buvo perduodamas naujom generacijom ne knygu pagalba, bet gyvu pamokymu, parodant pirštu. Dauguma čia gyvenančių lietuvių moterų ne tik neturėjo progos šio meno pamokti, bet tikriausiai nėra net mačiusios ir staklių, iš kurių šie "stebuklai" išvyniojami. Tik juostų audime turime nemažą "specialisčių", kurios gali konkuruoti su tėvynėje palikusiomis moterimis. Australijoje ausių juostų pasiūla ir paklausa yra tikrai gyva.

Tautinių audinių gamyba Lietuvoje yra suvalstybinta ir didžioji jos dalis gaminama fabrikuose. Tik nežymi šių audinių dalis pagaminama kaime staklių būdu prityrusių audėjų ir atiduodama į šiam tikslui skirtus surinkimo ir pardavimo punktus.

Šioje parodoje dalyvavo su kaišytine lovatiese, lietuviškom audimo tradicijom "nusižengęs" rankdarbių mėgėjas vyras. Kas jis toks, viena iš parodos organizatorių - p. N. Arminienė diskretiškai išsireiškė nežinanti. Kas galėtų užginčyti, kad moterys nemoka išlaikyti paslapčių. Reikėtų pasveikinti šį drąsuolį, įrodžiusį, kad šios rūšies darbas nebūtinai moteriškas. Tikimės, kad po šio skoningo debiuto jis ateity bus drąsesnis ir visuomenei pats prisistatys.

Labai patrauklus buvo ir gintaro dirbinių skyrius. Be tradicinių įvairiausių spalvų ir formų vėrimų karolių, buvo išdėstyta rankų, kaklo ir ausų papuošalai. Dauguma jų gintaro ir metalo kompozicijos, suprojektuotos šios rūšies prityrusių menininkų, kurių nemažą būrį yra išleidusios Lietuvos taikomosios dailės mokyklos.

Netrūko ir puošnių bei skoningai išbaigtų odos dirbinių. Bet jie nei savo gausa nei grožiu negalėjo prilygti audiniams ir gintarui.

Mažesnės apimties ekspoziciją sudarė keramikos dirbiniai, kurie priklauso jau mūsų emigracijoje išaugusiems keramikams. Jų galėjo būti ir daugiau. Bet atsimenant šių dirbinių trupumą ir jautrumą transportui, negalima tikėtis, kad rengėjai lengva širdimi rizikuotų plačiau užsimoti.

Tačiau turime būti dėkingi Moterų Sekcijai, kuri ryžtasi imtis ir atsakingo darbo ir mums laikas nuo laiko priminti, kokius kultūrinius turtus esame paveldėję iš savosios tautos. Tinkama proga su jais vertėtų pažinti ir platesnius vietinių gyventojų sluoksnius. Tikėkimės, kad tokia proga atsiras.

Kiekvienai etninei grupei labai svarbu turėti artimesnį ryšį su žymesniais vietiniais gyventojais, iš

kurių reikalui esant galėtume tikėtis vienokios ar kitokios paramos bei mūsų reikalų supratimo. Tokių žymesnių australų lietuvių draugų turi visos lietuvių kolonijos. Tarp eilės lietuviams simpatizuojančių australų adelaidiškai priskiria ir senatorių Gordon S. Davidson, kuris ne kartą yra įrodęs savo palankumą mums ir morališkai mus parėmęs.

Norint senatorių arčiau su pažinti su Adelaidės lietuvių visuomene o kartu ir atsidėkoti už jo paslaugas, buvo suruošti lietuvių namuose pietūs, į kuriuos atsilankė sen. G.S. Davidson su ponija ir visa eilė lietuvių organizacijų atstovų. Pietus paruošė Moterų Sekcija, kuri parodė nemažą išmonės ir idėjų triušo, kad pietūs būtų verti aukšto svečio. Stalas buvo aprūpintas tradiciniais tautiniais patiekalais, kuriais svečiai domėjosi ir atrodo su apetitu stiprinosi. Vaisės užtruko virš poros valandų. Šia proga bendruomenės pirm. V. Neverauskas senatoriui įteikė knygą "Leave Your Tears in Moscow", o poniai tautinę juostą. Senatorius savo kalboje savo ir žmonos vardu padėkojo už vaišes ir dovanas, pasidžiaugė, kad turėjo progos susitikti su didesniu būriu lietuvių ir priminė, kad ir ateity reikalui esant galį į jį kreiptis, o jis, kiek sąlygos leis, lietuviams visuomet padės ir juos užtars.

Moterų aktyvumas reiškiasi ne vien per moterų organizacijas. Kultūrinę veiklą reiškiasi ir pavienės moterys bei mergaitės. Štai chorui Lituania per eilę metų vadovauja G. Vasilauskienė, jai talkininkavo ir laikinai pavadavo R. Kubiliūtė - Mauragienė. Bažnytiniam chorui vadovauja N. Masiulytė. Lietuvių Namų J.J. Bačiūno vardo biblioteką ir knygų bei tautodailės kioską sėkmingai tvarko E. Reisonienė, kurios iniciatyva buvo suruoštos kelios aukšto meninio lygio kultūrinės popietės. Švietimo taryboje su lengvomis problemom galynėjasi, ruošdamos mūsų gimnazistus išleidžiamiesiems valstybiniais lietuvių kalbos egzaminams I. Poželaite - Davis ir E. Varnienė. Ir tai toli gražu ne visas sąrašas mūsų moterų, besireiškiančių įvairiose organizacijose bei mūsų tautinėse institucijose. Be jų įnašo mūsų kultūrinis gyvenimas tikrai būtų skurdesnis.

Br. Straukas

Kam svarbu lietuviybė?

Liepos 31 ir rugpjūčio 1 d.d. Melbourne įvyko paskaitų popietės. Šeštadienį po pietų kalbėjo p. Lidija Pocienė, p. D. Žilinskienė ir p. P. Sungaila. Klausytojų nebuvo daug. Ar lietuvių kalbos reikalai ir lietuvių bendruomenės išlaikymas nebedomina tautiečių? Sprendžiant iš klausytojų pasisakymų ir dalinai iš prelegentų atrodė, kad ateitis niūri. Gal net neverta stengtis, o prisitaikinti prie lengvesnio kelio ir nekovoti prieš kalbos nykimą bendruomenėje. Iš trijų prelegentų tik p. P. Sungaila teigė, kad būtina stengtis nežiūrint sunkumų ir apatijos.

Sekmadienį smarkiai lijo. Vėl susirinko kelios dešimtys klausytojų į kino salę Liet. Namuose. Antrame aukšte kambariai remontuojami, ir jie būtų geriau tikė negausiam susirinkimui. P. Sungaila pristatė prelegantus: profesorius Howson (airių kilmės, vadovaujas ispanų katedrai universitete) ir profesorius Kline ir pakvietė p. Joną Meiliūną vadovauti susirinkimui.

Jau ne pirmą kartą svetimtautis mokslininkas aiškina, kodėl gi mes turime mokėti savo kalbą, ją išlaikyti ir tobulinti. Šį kartą girdėjau naujus pasiūlymus: dvi kalbas moką yra gabesni ir geresni piliečiai. Tai gi, mokintis lietuvių kalbos ne dėl to, kad būtum geresnis lietuvis, bet kad būtum geresnis šio krašto pilietis, australietis! Jau didelis skaičius australų visokių tautų kilmės, kalba dviem kalbom. O tuo labiau reikia mokintis lietuviškai, nes toji kalba yra ypatingai ir savotiškai vertinga. Tai čia yra jau pora atsakymų jaunimui, kurie vis klausia: "What's in it for me?"

Profesoriai davė eilę praktiškų pasiūlymų siekiant išlaikyti lietuvių kalbą. Sveikino lietuvių bendruomenę, turinčią lietuvių kalbos mokymo galimybes ir pripažinimą vidurinėse mokyklose (Higher School Certificate)).

Prof. Kline kalbėjo apie tautinių grupių išsilaikymą. Daug kas iš mūsų nesuvokiame, kas tas "lietuviybės išlaikymas" (man nėra aišku). Supraskime kaip savo bei šeimos lie-

Nuotraukoje: Senatorius G.S. Davidson svečiuose pas Adelaidės lietuvius. Iš kairės Apyl. pirm. V. Neverauskas, senatorius G.S. Davidson, Baltų K-to narys J. Lapšys Liet. Namuose. Fone S. Neliubšio pieštas M.K. Čiurlionio portretas.

Nuotrauka A. Budrio

tuviškumo išlaikymą. Ir to lietuviškumo (arba graikiškumo) pagrindas yra tautinė kalba. Profesorius neigė, kad tautiškumas bei tautinės kultūros pažinimas gali būti daugiau, negu paviršutiniškas nemokant tautinės kalbos. Čia atsakymas tiems, kurie mano lietuviškumą išlaikyti per anglų kalbą.

Taip kaip ir anksčiau, svetimi vertino mūsų kalbą ir jos mokymosi sąlygas Melbourne ir net optimistiškai žiūrė į mūsų tautinio vieneto išsilaikymą Melbourne. Tuo tarpu daug kas iš mūsų mano, kad neužilgo išsivys anglų kalba.

Bet kur gi buvo jaunimas ir jauni tėvai? Kur buvo studentai, sportininkai ir kiti? Jiems būtų patikę tų profesorių aiškiai ir kruopščiai pateiktos mintys. Ir tas būtų iš svetimų, o ne iš savo tėvų kartos ir tuo būtų daug itikimiau skambėję. Pagaliau kur tos mišrios lietuvių poros? Ir jiems būtų buvę įdomu išgirsti, kad dvi kalbas moką ateivių vaikai yra pažangesni ir anglų kalboje, ir mokykloje. Reiškia, norint, kad vaikas geriau mokintųsi angliškai, mokink jį lietuviškai, latviškai, estišškai ar kitą kalbą namie ar tautinėse mokyklose.

Kazys Zdanisius

NAMIE IR PASAULY

Patirta, kad Adelaidės Apyl. Valdyba, negalėdama surengti Mūsų Pastogės spaudos baltiaus Adelaidėje, spalio 17 d. numato Mūsų Pastogės naudai įdomią popietę. Apie tai tikimės ir plačiau išgirsti iš pačių rengėjų.

Jau antras mėnuo, kai išvykusi į užsienius adelaidiškė G. Straukienė. Nuvykusi į Angliją aplankyti savo tenai jau išdarbinusios dukros Giedros. Abi pasidairė po Europą ir šiuo metu dairosi po šiaurės Ameriką.

Jau rugpjūčio 28 atsisveikina galutinai su Australija p.p. J. Adickai iš Sydney ketindami pastoviai isikurti Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Kur jie tenai nusės, gal ir patys neapsisprendę, bet atrodo, ieškos panašaus klimato, prie kokio jie buvo pripratę Australijoje.

Kiek pasirgęs jau iš ligoninės grįžo atremontuotas Mūsų Pastogės bendradarbis adelaidiškis Vladas

Dumčius. Paklaustas, kaip jam klostosi, prisipažino, kad viskas buvę gerai, tik negalėjęs pernešti pažeminimo, kad jį, rimtą žmogų, vonioj pasiguldžiusios velėjo jaunos slaugės.

Šiomis dienomis iš Adelaidės į pasaulį, o drauge ir pasisvečiuoti Lietuvon išvyko V. Vosylis, V. Vasilauskas, V. Gurskis ir p. Kaniėnė. Gal "sunki" Australijos žiema verčia mūsų išvykti kaip tik šiuo metu greičiau išvykti į šiltesnius kraštus.

Tautos šventės minėjimas Sydneyje numatomas rugsėjo 5 d. Paimaldos ir minėjimas įvyks Lidcombe. Sekite tuo reikalu pranešimus.

Rugpjūčio 1-8 d.d. Filadelfijoje, USA, įvyko tarptautinis eucharistinis kongresas, kuriame labai aktyviai pasireiškė ir lietuviai.

METINĖ MOTERŲ VEIKLA SYDNEJUJE

SYDNEY LIETUVIŲ MOTERŲ PRANEŠIMAS, SKAITYTAS VI-
SOCIALINĖS GLOBOS DRAUGI-
JOS VALDYBOS PIRMŲ METŲ SIRINKIME LIEPOS 25 d. SYD-
KADENCIJOS PIRMININKĖS NEY LIETUVIŲ KLUBE,

Dabartinė valdybos kadencija prasidėjo 1975 m. liepos 27-tą d. Kaip žinote, valdyba renkama dviem metams, todėl šis mano pranešimas apima tik vieno metų valdybos nuveiktus darbus.

Pereitame susirinkime buvo įvedami draugijos įstatų papildymai. Įstatų paragrafas 9(d) papildytas: "Visuotinis susirinkimas teisėtas, jei jame dalyvauja 1/3 dalis draugijos narių." Paragrafas - Patikėtiniai: "Draugijos nekilnojamam turtui valdyti ir saugoti išrenkama iki 7 patikėtinių." Ligšiol turėjome tris. Šie papildymai susirinkimo buvo vienbalsiai priimti.

Valdyba per šiuos metus turėjo 10 posėdžių. Patikėtinės turėjo 6 posėdžius. Pagal Charities Services Dept. Pareikalavimą draugijos protokolų ir išdo knygos vedamos anglų kalba, lietuvių kalba vedamos kaip ir anksčiau. Valdyba suruošė Blynų Balių ir dvi iešmines sodyboje. Blynų Balius praėjo sėkmingai, prie sudaryto pelno Sydney Lietuvių Klubas aukėjo \$ 150. Jiems užtai labai ačiū. Sodybos iešminės taip pat praėjo sėkmingai, antroji buvo su bazaru - kermošium, kurs talkinant pasiūventusiems pagalbininkams išpūdingai praėjo. Gal dėl reklaminės stokos galėjo daug daugiau mūsų žmonių dalyvauti. Vis dėlto draugija mažai parengimų padaro, todėl kiekviena narė turėtų sau jausti pareigą paraginti artimuosius ir pačios dalyvauti.

Pasikeitė laikai, pasikeitė ir draugijos darbai. Valdyba turi daug daugiau pašalinių reikalų, daug korespondencijos su įvairiomis organizacijomis daugiausiai labdaros reikalais. Tas užima daug laiko, todėl prašau visų narių ateiti mums į pagalbą. Kada koks nors parengimas vyksta, susirinkite su bet kuria valdybos narė ir pasisakykite, nereikia laukti, kad būtų kviečiamos; be to, duokite savo sumanymų, ir sugestijų, ypač lėšų telkimui. Man asmeniškai susidaro išpuolis, kad pas mus draugijoje trūksta socialinių ryšių narių tarpe. Šitai reiktų apsvarstyti ir ką nors daryti, nes yra tendencija į šonus nukrypti ir tuom aplenkti draugijos idealus.

Gal dabar mūsų veikla daugiausia sukasi aplink Sutherland Shire, kur yra Lietuvių Sodyba. Valdybos narės p.p. V. Narušienė, G. Petrauskienė aktyviai darbuojasi toje apylinkėje. Valdyba prisidėjo prie Miranda Fair Bazar - Kermošiaus ir p.p. Narušienė, Petrauskienė, padedant sodybos gyventojams

p. L. Simanauskui, a.a. P. Aleknai, O. Palaitienei, V. Januškevičienei ir kitiems, puikiai buvo pravesta. Ekspонатų rinkimu daug prisidėjo p. I. Milašienė su pagalbininkėmis. Bazaras netik buvo pirmas pasirodymas draugijos Sutherland Shire, bet davė \$ 368.60 pelno. Paskutiniu laiku Sutherland Civic Centre atidarymo proga, dvi dienas vyko Sutherland Shire esamų Senior Citizens Sodybų rankdarbių parodėlės, kur prisidėjo ir Lietuvių Sodybos gyventojai, padedami p.p. Narušienės ir Petrauskienės. Rankdarbiai buvo daugiausia sodybos gyventojų. Prie paruošimo prisidėjo p.p. L. Simanauskas, L.A. Šeferiai, O. Palaitienė. Talkon atėjo p.p. M. Šidlauskienė, Vingilienė, Migevičienė, Mauragienė. Bendra paroda ir programa labai vykus, daug lankėsi publikos ir viskuo įdomavosi, tai vis reklama mūsų draugijos Lietuvių Sodybai.

Pačios sodybos padėtis šiuo metu tokia: Sodybos Statybos Stage 3 jau baigtas ir apgyvendintas. Dabar turime viso 12 unitų - butų. Statybos Stage 4 sudaryti planai penkiems butams su prašymu valdžios subsidijų buvo pristatyta 1975 m. birželio mėn. 1975 m. rugpjūčio mėn. gavome pranešimą laikinai sulaukyti statybą ir laukti tolimesnio pranešimo. Taip mes kaip ir kitos tokios organi-

S.L.M.S.G. D-jos Lietuvių Sodybos patikėtinės. Iš kairės p.p. M. Reisingienė, O. Maksvytienė, P. Daukienė, O. Baužienė, T. Vingilienė. (Trūksta I. Dudaitienės).

zacijos ir laukiame, nes nenorime netekti valdžios duodamos subsidijos - paramos. Pastaruoju metu gavome iš Social Security Dept. raštą, kad bus daromos galimybės statyboms, bet irgi prašė palaukti. Žodžiu, reikalas jau juda, ir manau ne užilgio gausime teigiamą pranešimą. Noriu pakartotinai priminti, kad be

subsidijos jokių būdu nepastatytume sodybos. Iš gautų įnašų (už butus) ir iš aukų bei parengimų pakankamai nesusudaro sodybos statybos išlaidoms padengti, Social Security Dept. gelbsti visose labdaros srityse ar čia bus įvairios rūšies pensijos ar organizacijoms padėti įgyti pensininkams sodybas, ar kaip vadina Retirement Villages ir Senior Citizens patalpas. Visos statytos su valdžios pašalpa, jei departamentas gelbsti su valdžios pašalpa organizacijoms, tai nereikia, kad ir jam priklausau. Departamentas šelpia ir džiaugiasi organizacijomis, kurios imasi iniciatyvos statyti ir išlaikyti tas patalpas sunaudojant skiriamas subsidijas tiems tikslams. Šitai reikia įsidėmėti ir suprasti. Mes turime didžiulius, turėdamos statomą sodybą ir visos stenkimės ją ugdyti, nes čia mūsų draugijos palikimas lietuviškai jaunajai kartai.

Velionis a.a. P. Alekna, sodybos gyventojas, savo palikime Sodybai paskyrė nemažą knygų rinkinį ir baldų. Sodybos biblioteką užvesti ir tvarkyti apsiėmė sodybos gyventojas p. V. Šimkienė. Biblioteka ir baldai bus laikinai laikomi sodyboje, pakol bus ten pastatyta salė - recreation hall.

Š.m. sausio 28 d. valdyba pasiuntė Sir Eric Willis pasveikinimą tapus Premieru. Gavome iš jo padėkos

"MŪSŲ PASTOGĖS"

SPAUDOS BALIUS

Tik penkios savaitės iki Mūsų Pastogės SPAUDOS BALIAUS! Rugsėjo 18 d. Etruscan Lounge salėje, Arthur St., Cabramatta.

Šiame baliuje:

1. Ypatingai puošni ir iškilminga erdvi salė.
2. Nepaprastai vertinga loterija (mūsų menininkų kūriniai ir meniški išdirbiniai)
3. Originali programa
4. Kitos staigmenos.

Baliuje valgiai ir gėrimai vietoje. Valgiais bus galima vaišintis ištisą vakarą, ir jie įskaityti į bilieto kainą. Jokių užkandžių ir gėrimų įsinešti neleidžiama. Įėjimas - 8 doleriai kiekvienam.

Bilietais būtina apsirūpinti iš anksto, kad rengėjai žinotų bent kelias dienas iš anksto tikslų dalyvių skaičių.

Bilietus platina:

M. Zakaras, 18 Lundy St., Kingsgrove, tel. 502 3367

V. Aras, 54 Prince St., Mosman, tel. 90 5917

V. Jaras, 10 Thomas St., Merrylands, tel. 682 3580

J. Maksvytis, 7 Fleming St., Carlingford, tel. 871 6269

V. Kazokas, 13 Percy St., Bankstown, tel. 709 8395

V. Bitinas, 56 Almora St., Mosman, tel. 969 6394

A. Jablonskienė, 1a Stacey St., Bankstown, tel. 709 4031

L. Stašionienė, 11 Berala St., Berala, tel. 649 9062

J. Ramanauskas - Sydney Liet. Klube

Dr. K. Kemežys, Canberra, tel. 814682

A. Šernas, 115 Janet St., Newcastle, tel. 631653

Salėje stalai po 12 ir 22 vietas. Stalų ir vietų užsakymai priimami įabar. Tuo reikalu kreiptis į redaktorių tel. 709 8395.

laišką. Valdyba vis palaiko ryšius su Good Neighbour Council. Taip pat per International Women's Year visą laiką buvome informuotos. Gavome ir iš Women's Lobby Organizacijos kvietimą prisijungti, bet dėl neaiškumų kol kas susilaikytą. Jaunimo Kongreso Komitetui prašant finansinės pagalbos, valdyba pravedė loteriją ir surinkus \$ 100 jiems perdavė. Valdyba gavo prašymą iš Engadine Youth Community Centre atsiųsti delegatę į jų steigiamąjį susirinkimą. Kadangi ten dalyvauja ir vietinis parlamento narys, ministras Mr. Jackson, valdybos narė p. G. Petrauskienė pribus ir ta proga su eis į kontaktą ir vis mūsų reikalų naudai.

Mūsų ligoniai uoliai ir rūpestingai lankomi, kai tik būna pranešama. Ligoninių reikalų vedėjos p. M. Migevičienės pranešimu susirinkime, šiais metais buvo aplankyta viso 80 ligonių, iš jų numirė 10. Vasario mėn. mirė Regina Klimaitytė - Rudienė ilgametė draugijos narė, kuri daug metų sirgo ir buvo draugijos globojama. Kadangi velionės dukrė neturėjo išteklį laidotuvių išlaidoms padengti, valdyba ėmėsi iniciatyvos ir tam reikalui pravedė aukų rinkliavą. Aukų surinkta \$ 371.10 pridėjo \$ 200, viso \$ 571.10 perduota Funeral of Distinction direktoriui p. K. Butkui. Taip valdybos pastangomis vasario 13 d. velionė palaidota.

A.a. Rudienė su dukra gyveno Housing Commission bute. Valdyba susidūrė su problema dėl dukros apgyvendinimo. Parašė prašymą Commissioner of Housing, kad dukrai perleistų butą išaiškinant josios padėtį. Vėliau turėjome pasikalbėjimą su Housing Commission, ir reikalas sutvarkytas. Paduotas prašymas Social Security prašant laidotuvių išlaidoms padengti pašalpos buvo atmestas.

Valdybos vardu dėkoju mūsų geradariams: Draugijos buhalterii p. A. Milašui už mums ilgametinį patarnavimą, Sydney Lietuvių Klubui už suteiktas patalpas kada mums reikia ir už jų auką, p. L. Simanauskui, sodybos seniūnui, už rūpestingai eitas seniūno pareigas, visiems didelis ačiū!

Sydnejaus Liet. Moterų Soc. Globos Draugijos Valdyba. Pirmoj eilėj iš kairės: p.p. J. Viliūnienė, G. Petrauskienė, O. Baužienė (pirmininkė), V. Kabailienė. Antroje eilėje iš k.: V. Narušienė, M. Migevičienė, S. Mauragienė, V. Ramanauskienė, A. Vingienė.

PAVERGTU TAUTŲ SAVAITĖ MELBOURNE

Baltų ir kitų rytų bei vidurio Europos tautų bendras priešas yra okupantas - rusas komunistas. Tų tautų visus išeivius jungia ir kovai už tautų laisvę vadovauja Pavergtų Tautų Komitetas.

Melbourne Pavergtų Tautų Savaitė, organizuota to komiteto, pradėta liepos 18 d. bendru koncertu Kew Civic Centre. Įžanginį žodį tarė K-to pirm. Mr. A. Berzinš, iškeldamas tos savaitės prasmę.

Koncerto programą sudarė tautiniai šokiai ir dainos. Dėmesį patraukė tvarkingas ir miklus lenkų jaunimo kolektyvas, pašokęs Mazurką ir Krakoviaką. Smagiai pašoko ir vengrų grupė. Kiek silpniau pasirodė čekoslovakų šokėjai. Ukrainiečiai davė solistus, kurių ypač paminėtinas nepaprastai žemo tono bosas Lyscinski.

Lietuvius atstovavo mergaičių sekstetas ir Dainos Sambūris, vadovaujamas p. D. Levickienės. Mano nuomone, sekstetas dainuoja sutartinai, dainos skamba neblogai, tik tautinių rūbų sijonų kraipymas ne-

JAUNIMUI SYDNEJUJE

Rugpiūčio 20 d., penktadienį, Sydnejaus Sporto Klubas Kovas maloniai kviečia visą jaunimą atsilankyti į

ROCK & ROLL VAKARĄ

Lietuvių Klube, Bankstown.

Muzika bus garsi ir triukšminga, pritaikinta jaunimui. Pradžią 8 val. Apranga pagal skonį. Galima ir be kaklaryšių.

PRANEŠIMAS

Paralyžuotų Draugija (Paraplegic & Quadraplegic Ass.) savo laiške prašo visų tautybių mergaičių bei moterų (14 - 30 m. amžiaus) reprezentuoti savo tautybę tautiniuose drabužiuose Draugijos ruošiamuose grožio karalienės rinkimuose (Quest).

Sydnejaus Liet. Klubas Valdyba sutinka būti lietuvių kandidatės rėmėju skirdama 200 dol. kaip nominalų kandidatės mokesį ir tuo pačiu apeliuoja į lietuves reprezentuoti savąją tautybę varžybose, kur daugiausia pulems tautinių drabužių grožis ir iškilmingumas.

Galutiniai tautybių karalienės ir labdaros karalienės rinkimai įvyks 1977 m. sausio ar vasario mėn. ir bus televizuoti per 9-tą stotį.

Dvi išrinktosios (The Queen of Nations & Charity Queen) gaus dviem asmenims apmokėtą kelionę aplink pasaulį, \$ 1000.- kelionpinigiu, o finalistės bus apdovanotos gausiomis dovanomis.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis asmeniškai į Sydney Liet. Klubą arba telefonu 708 1414.

ATIDAROMA SYD. LIET. KLUBE BIBLIOTEKA IR SKAITYKLA

Jau buvo skelbta, kad būrelis pasišventusių tautiečių darbuojasi ir tvarko Sydnejaus Liet. Klubas biblioteką. Darbas tikrai buvo didelis, bet šiuo metu biblioteka jau taip paruošta, kad tautiečiai ja gali naudotis.

Ši reikšmingą bibliotekos paruošimo darbą užbaigus ir pradėdant naują - bibliotekos veiklos tarpsnį, rugpiūčio 22 d., sekmadienį, 3 val. Lietuvių Klube įvyks oficialus

Syd. Liet. Klubas bibliotekos atidarymas, kurio metu bus pranešimai, paskaitėlės, supažindinimas su biblioteka ir jos užduotim.

Ta proga, ten pat, klubo viršutinėje salėje, bus lietuviškos

SPAUDOS PARODA

Bus parodyta bibliotekoje surinkti lietuviškos spaudos Australijoje leisti periodiniai ir vienkartiniai leidiniai.

Tautiečiai maloniai kviečiami bibliotekos atidaryme gausiai dalyvauti ir kartu apžiūrėti spaudos parodą.

Liet. Klubas Vadovybė

darė gero išpūdžio. Dainos Sambūris dainavo vergų dainą iš operos Nabucco, kur lygūs laukai, Lietuva brangi. Dainos Sambūris - koncerto pažiba.

Pavergtųjų savaitė baigta liepos 25 d. ekumeninėmis pavergtųjų tautų išeivių pamaldomis Melbourn katalikų šv. Patriko katedroje. Procesi su tautinėmis, bažnytinėmis ir organizacijų vėliavomis išsirikiavo katadros šventoriuje. Marguliavo tautiniai rubai.

Procesijos priekyje tautinėmis juostomis perjuosti lietuviai nešė didžiulį sunkų kryžių, kaip priespaudos simbolį. Šių pamaldų pagrindiniai vadovai: kun. S. Gaidelis ir Melb. apyl. pirm. A. Pocius.

Susirinkusius šioms ekumeninėms pamaldoms įvairių tautų maldininkus pasveikino katedros dekanas kun. Chamberlain. Šv. Rašto ištraukas skaitė P. Jokubaitis, kun. S. Gaidelis ir kt. Maldas už savo tėvynes skaitė sava kalba įvairių tautų atstovai dvasiškai, lietuviškai - kun. P. Vaseris.

Šių pamaldų metu giedojo Melb. lietuvių parapijos choras, vadovaujamas p. P. Morkūno, ir ukrainiečių katedros choras. Mūsų choro giesmės Apsaugok, Aukščiausias ir Iš gilumos širdies šaukuios, palydint vargonais, skambėjo gana išpūdingai.

Nors ekumeninės pamaldos buvo daugiau pagarsintos australų katalikų spaudoje, bet jų neišvydome televizijoje.

IGA

MELBOURNO LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJOS

JUBILIEJINIS KONCERTAS

rugpiūčio 22 d., 3 val. Lietuvių Namuose, 50 Errol St., North Melbourne

Programoje: vaidinimas "Sekminių vainikas", moterų sekstetas, baletas, moterų poezijos kūryba.

Įėjimas \$ 3.00; pensininkams ir jaunimui \$ 2.00; vaikams iki 10 metų nemokamai.

Rengėjos

Ateinanti šeštadienį, rugpiūčio 21 d., Sydnejaus Lietuvių Klube atliks komišką programą Savaitgalio Mokykla.

Baletą "Verkianti gulbė" šoks ir dainuos "Kolchozo Mergaičių Ansamblis" su pasaulinio garso žvaigždėmis, kaip Vyšniovka, Zubrovka, Vybrovka ir Smirnovka, o joms vadovaus garsusis meisteris Nenorėjovas.

Įsidėmėkite: rugpiūčio 21 d., šeštadienį Liet. Klube!

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16-18 East Terrace, Bankstown. Tel.: 708-1414

ŠEŠTADIENIAIS IR SEKMADIENIAIS ŠOKIAI GROJANT

GOLDEN TRIO KAPELAI

Rugpiūčio 20 d., penktadienį:
Sporto klubo Kovo jaunimo vakaras
"ROCK & ROLL"

Rugpiūčio 21 d., šeštadienį:
Klube programą duoda Savaitgalio
Mokyklos Tėvų Komitetas

FILMAI LIET. KLUBE

Rugpiūčio 25 d., trečiadienį, 7.30 val.:

THE STING

Labai patrauklus ir intriguojantis filmas

Sydnejaus Liet. Klube perkant didesniais kiekiais duodama 10% nuolaidos už spiritinius gėrimus ir 5% už alų. Pasinaudokite!

KLUBAS ATVIRAS:

Pirm.-treč. 4-10 val., ketv. 4-11 val. penkt. 4-12 val., šešt. 2-11 val., sekm. 12.30 iki 11 val.

- Antradieniais stalo tenisas
- Trečiadieniais šachmatai
- Ketvirtadieniais dvigubi jekpotai

ŠOKIAI grojant "Golden Trio"

kapelai:
Šeštadieniais 8 - 12 val.
Sekmadieniais 4 - 8 val.

VALGYKLA veikia: pirmadieniais - penktadieniais 6 - 9 val. vak., šešt. 6 - 10 val. vak.
Sekmadieniais 1-9 val. vak.
Valgyklos vedėja G. Kasperaitienė.

PRANEŠIMAS

PRANEŠAMA Syd. Liet. Klubo nariams, kad kandidatų siūlymai į Klubą valdybą (The Board of Directors) 1976/77 m. kadencijai priimami Klubo raštiniėje.

Kandidatų siūlymams oficialūs lapai gaunami klubo raštiniėje ir turi būti pateikti ne vėliau 1976 m. rugpiūčio 31 dienos.

Klubas Valdyba

Atsiprašome, kad pereitame M.P. nr. šiame pranešime buvo paduotos netikslios datos.

Melbourn Apylinkės Valdyba kviečia visus iš arti ir toli į metinį
MŪSŲ PASTOGĖS

SPAUDOS BALIU

Rugpiūčio 28 d., šeštadienį 7 val. Lietuvių Namuose, 44 Errol st. North Melbourne. Geras orkestras. Smorgasboard. Įėjimas \$ 7.

Vietas užsakyti: B. Šilvienė, tel. 58 4370 arba Alb. Pocius, tel. 380 5969

Lietuvių radio pusvalandžiai AUSTRALIJOJE

SYDNEJUJE lietuviškas radio pusvalandis transliuojamas antradieniais 1.30-2 val. dienos metu ir kartojamas trečiadieniais 2-2.30 val. p.p. per ABC Radio Ethnic Australia 2 EA banga 800.

MELBOURNE Lietuvių radio pusvalandis nuo rugpiūčio 1 d. bus transliuojamas pirmadieniais 10-10.30 val. vak. per 3ZZ Access Radio 1220 kHz.

CANBERROJE lietuviška radio valandėlė transliuojama ketvirtadieniais 8-8.30 val. vak. per Australian National University radio 2XX.

Tautiečiai maloniai prašomi įsidėmėti laiką ir pasiklausyti.

MŪSŲ PASTOGĖ

LITHUANIAN AUSTRALIAN WEEKLY "OUR HAVEN"
Australijos Lietuvių bendruomenės laikraštis

Leidžia ALB Krašto Valdyba

Redaktorius V. Kazokas

Redakcijos Patariamoji Komisija:

J. Maksvytis, A. Reigys.

Redakcijos adresas: 13 Percy S.,

Bankstown, N.S.W. 2200;

Tel. 7098395

Leidėjo ir Administracijos adresas:

Box 4558, G.P.O. Sydney 2001

Administracijos Tel. 6499062

Prenumerata: metams \$15.00

6 mėn. \$ 8.00

Užsieny metams \$18.00

Oro pašto užsieny \$37.00

Atskiras numeris \$00.35

Redakcija rašinius taisy ir skelbia

savo nuožiūra. Už skelbimų turinį

neatsakoma.